

67

Colectia POVESTIRI ȘTIINȚIFICO-FANTASTICE

ROBERT LOUIS STEVENSON

DIAVOLUL
DIN CLONDIR

EDITATA
DE REVISTA
ȘTIINȚA
TEHNICĂ

R. L. STEVENSON

DIAVOLUL DIN CLONDIR

Colecția „Povestiri științifico-fantastice”

67

Traducere de ANNIE POPPER

**LUCRARI CARE VOR APAREA IN COLECȚIA
„POVESTIRI ȘTIINȚIFICO-FANTASTICE“**

Nr. 68—71 — „Misterele unei curse“ de A. Donáth, Gy. Fáskerthy
și A. Haas

Nr. 72 — Două povestiri de Nathaniel Hawthorne

Coperta-desen de : D. IONESCU

Robert Louis Stevenson este unul dintre cei mai cunoscuți scriitori englezi de aventuri, operele sale putînd sta alături de acelea ale lui Swift, De Foe, Kipling și Conrad.

Stevenson s-a născut la Edimbourg, în 1850. Fiu de inginer, a studiat și el ingineria, dar a părăsit-o curînd, mai întîi pentru studiile juridice și în cele din urmă pentru literatură.

O boală de plămîni și poate conformismul epocii victoriene îl tac să părăsească tărîmul ceșos al Angliei pentru zările mai luminoase și mai calde ale Sudului. În 1878, întreprinde o călătorie prin Belgia și Franța, consemnată în „Voiag cu canoe pe continent”. În 1879, ca urmare a unei alte călătorii, scrie „Călare pe măgar prin munții Ceveni”. În același an, gonit tot de dorul după o climă mai dulce și mai puțin umedă, Stevenson se îmbarcă pe un vapor de emigranți și traversează Atlanticul.

După ce culțerează aventurosul și sălbaticul Vest american, ale cărui priveliști le vom întîlni mai tîrziu în „Fermierii din Silverado”, ajunge în California, unde se căsătorește cu o fată din partea locului.

Întors în Europa în 1880, începe să colaboreze la diferite periodice, publicînd mai ales articole de morală și critică literară, povestiri și nuvele, pe care le strînge în „Studii familiare despre oameni și cărți” (1882).

În 1883, Stevenson repurtează un răsunător succes cu romanul de aventuri „Insula comorilor”. De acum înainte el se consacră cu totul literaturii. Urmează o serie de cărți, parte create în Europa, parte în America, unde se întoarce în 1887: „Prințul Otto” (1885), „Răpit de pirați” și „Dr. Jekyll și Dl. Hyde” (1886), „Oameni veseli” și volumul de poeme „La umbra pădurii” (1887).

Cu toate că sănătatea lui era cu totul distrusă, Stevenson luptă neconținut cu boala și scrie pînă în ultimul moment al vieții sale. În 1890, după o lungă croazieră pe Oceanul Pacific, se stabilește pe insula Samoa. În acest interval a scris „Săgeata neagră” (1888), „Catriona” (continuarea romanului „Răpit de pirați”) și „Noapți albe pe insulă” (1893), „Flux și reflux” — 1894 (în colaborare cu fiul său vitreg Lloyd Osbourne), „Emigrantul amator” și „În mările sudului” (apărute postum).

Stevenson moare în 1894, lăsînd două romane neterminate.

Povestirea „Diavolul din clondir” face parte din volumul „The Island Night Entertainments” („Noapți albe pe insulă”), scris în 1893, deci după călătoria întreprinsă de Stevenson de-a lungul insulelor

din Pacific. Brodată pe o idee ades folosită de literatura fantastică, a pactului cu diavolul, povestirea de față recurge la acest personaj supranatural mai puțin în scopuri filozofice (ca în „Faust“ de Goethe), cât pentru a simboliza nefericirea adusă de bogăție.

Ca și în alte lucrări ale lui Stevenson, în „Diavolul din clondir“ se vedește profundul realism al scriitorului; remarcabilul său talent de a observa și a zugrăvi peisaje, caractere umane și moravuri. Până la urmă, pretextul fantastic e dominat de acțiunea dramatică a aceor oameni zbuciumați de mirașul eliberării de sărăcie, într-o societate în care sărăcia celor mulți este o condiție necesară.

Cititorii vor fi încântați nu numai de măiestria cu care povestitorul își conduce acțiunea, ci și de descrierea pitoreștilor peisaje polineziene, de-a lungul cărora eroii își caută fericirea, de stilul simplu, clar și plin de nerv al acestui clasic al literaturii de aventuri.

Diavolul din clondir

A fost odată un om, de felul său din insula Hawai, căruia am să-i spun Keawe; căci la drept vorbind el mai trăiește și astăzi, și numele lui trebuie să rămână o taină. S-a născut nu departe de Hononau, acolo unde rămășițele pămîntești ale lui Keawe cel Mare au fost îngropate într-o peșteră. Omul acesta era sărac, dar se dovedise a fi inimos și muncitor. Știa să citească și să scrie de a-i fi zis că-i dascăl, și în afară de aceasta era un marinar de prima mînă; o vreme a navigat pe steamer-ele insulei și a pilotat o balenieră pe coasta Hamakuei. Dar pînă la urmă, ce credeți că-i veni în mîntre lui Keawe: nici una nici două, s-a imbarcat pe un vas și a pornit-o spre San Francisco.

Era un oraș strașnic, cu un port neîntrecut; unde te mișcai, dădeai doar de oameni bogăți, dar mai ales pe o colină care se înălța în acest oraș și care era acoperită în întregime numai și numai cu palate. Într-o bună zi, Keawe al nostru se plimba tot-mai pe această colină, cu buzunarul doldora de bani și admira cu plăcere casele mari ce se înșiruiau de ambele părți ale drumului. „Ia te uită ce de-a mai case frumoase!“ — se gîndi el — „și ce fericiri trebuie să fie cei ce locuiesc în ele, fără grija zilei de mîine!“ Gîndul acesta îi stăruia în mîntre, cînd, iată că ajunse înaintea unei clădiri, ce-i drept, mai mică decît celelalte, dar dichisită și îngrijită ca o jucărie: treptele acestei case străluceau ca poleite cu argint, răzoarele din grădina erau numai floare, de ziceai că-s ghirlande, iar geamurile limpezi ca diamantele. Keawe se opri locului vrăjit de frumusețea a tot ce vedea. Pe cînd stătea

aşa, băgă de seamă că un bărbat se uita la el printr-o fereastră atît de limpede încît Keawe îl vedea aşa cum vezi un peşte într-un ochi de apă de pe ţărm. Omul era trecut de vîrsta mijlocie, chel, cu o barbă neagră; chipul îi era întunecat de tristeţe şi ofta de mai mare jalea, dar, ca să spun drept, cum îl văzu Keawe pe omul acela şi cum îl văzu omul pe Keawe, invidia incolîşi în suflătele amîndurora.

Deodată pe buzele omului înflori un zîmbet; îi făcu semn lui Keawe să intre, şi-i ieşi întru întîmpinare în uşa casei.

— Mie-mi aparţine casa asta frumoasă, spuse omul oftînd cu amarăciune. Nu vrei cumva s-o vizitezi?

Îl petrecu pe Keawe în casă şi-l duse pretutendeni, din pivniţă şi pînă în pod, şi nu exista lucru să se afle acolo şi să nu fie desăvîrşit în felul lui, spre marea mirare a lui Keawe.

— Că bine ai spus, grăi Keawe, straşnică casă mai ai. De mirar fi dat să trăiesc într-o casă ca asta, aş ride cît e ziua de lungă. Da' dumitale ce ţi s-a căsunat de tot oftezi?

— Nimic nu s-ar pune împotriva, rosti omul, ca dumneata să ai o casă care să semene ca două picături de apă cu asta, ba chiar să o întrecă în frumuseţe dacă aşa ţi-ar fi voia. Bănuiesc că ai ceva bani?

— Am 50 de dolari mari şi laşi, răspunse Keawe; dar o casă ca asta nici vorbă că face mai mult de 50 de dolari.

Omul se apucă să socotească.

— Îmi pare rău că nu ai mai mult, spuse el, căci de pe urma ăstui fapt cine ştie cu ce daraveră ai să te alegi mai tîrziu. Dar tot o poţi avea cu 50 de dolari.

— Casa? Întrebă Keawe.

— Nu, nu de casă e vorba, răspunse omul, ci de sticlă. Trebuie să-ţi spun că deşi mă crezi bogat şi fericit, întreaga-mi avere, ba chiar şi casa asta, aşa cum o vezi, cu grădina cu tot, le dau torez unei sticle care nu-i cu nimic mai mare decît o cană. Iat-o!

Deschise o casă de bani şi scoase un vas cu pîntecul rotund şi gitul lung. Sticla era de un alb lăptos ce prindea culorile nestatornice ale curcubeului. Înăuntrul ei se mişca ceva nelămurit, de părea că-i o umbră şi o văpaie.

— Iată sticla! adaugă omul; dar văzînd că Keawe ride, mai spuse; Nu-mi dai crezare? Ei bine, încearcă atunci şi vezi de poţi s-o spargi!

Keawe apucă butelca şi o izbi de pămînt pînă ce obosi; dar ei nici că-i păsa; sărea înapoi ca o minge şi rămînea neatinsă.

— Ia-n te uită ce lucru de mirare! exclamă Keawe. Cînd îl pipăi şi mă uit bine, clondirul ăsta îmi pare a fi de sticlă.

— Chiar de sticlă e, răspunse omul oftînd de mama focului; dar sticla asta a fost cîlîită în flăcările iadului. Înăuntrul ei trăiește un drac și umbra pe care o zărim că se tot mișcă e el, sau cel puțin așa bănuiesc eu. Dacă se găsește careva să cumpere sticla asta, dracul îi îndeplinește orice poruncă: tot ceea ce i se năzare — fie dragoste, fie glorie, fie bani, fie case ca asta de aici sau chiar un oraș ca orașul pe care-l vezi, totul îi va aparține îndată ce va rosti o vorbuliță. Napoleon a stăpînit clondirul ăsta și mulțumită lui a ajuns regele lumii; într-un sfîrșit, l-a vîndut, și atunci a murit. Căpitanul Cook l-a avut și el, și cu ajutorul lui a descoperit drumul spre atitea insule; dar cum l-a vîndut, a și fost măcelărit în Hawai. Cum îl vinzi, clondirul nu te mai are sub oblăduire, și praf se alege din puterea ta, iar dacă n-ai cerut cu cumpătare, o pățești.

— Da' parcă spuseseshi că vrei să-l vinzi?! întrebă Keawe.

— Am de toate după pofta inimii, dar îmbătrînesc, îi răspunse omul. Un singur lucru nu-i stă dracului în putință să facă: viața n-o poate lungi; n-ar fi tocmai cuviincios să-ți tînuiesc că sticla asta are un neajuns: dacă unuia îi bate cumva ceasul înainte de a o fi vîndut, îl așteaptă flăcările iadului pentru vecii vecilor.

— De bună seamă că e un neajuns, și în privința asta nu încapе îndoială! exclamă Keawe. Nu vreau cu nici un chip să mă bag în treaba asta. Mă lipsesc bucuros de casă; e pe lumea asta un lucru pe care nu mi l-aș dori nici în schimbul unui titlu de noblețe, și anume să fiu osîndit la iad.

— Dar nu te pripi așa, dragul meu! căută omul să-l liniștească. N-ai decît să te folosești de puterea diavolului cu cumpătare și pe urmă vinde altuia clondirul, așa cum fac eu cu dumneata, și-ai să-ți sfîrșești zilele în huzur.

— Bine, bine, dar eu de două lucruri îmi dau seama, spuse Keawe: întii și întii văd că nu mai prididești cu oftatul de parcă ai fi o fată îndrăgostită, și pe urmă vinzi sticla asta de pomană.

— Ți-am mai spus o dată de ce oftez, grăi omul. Oftez pentru că mă tem să nu-mi joacă vreo festă sănătatea; că doar, cum ziceai chiar dumneata, pentru nimenea nu-i plăcut să moară și să se ducă drept în iad. Cît despre faptul că o vînd atît de ieftin, trebuie să-ți spun că mai e un bucluc cu butelca asta. Odată, e mult de atunci, cînd dracul a adus-o pe pămînt, era scumpă foc și a fost vîndută întii preotului Jean¹ pe cîteva milioane de doțari; dar află de la mine că butelca asta n-o poți vinde decît în pierdere. Cum o vinzi cu cît ai plătit-o ea și se întoarce îndărăt ca

¹ Personaj legendar din Evul Mediu, care era socotit fie han al Tartariei, fie negus al Abisiniei. (N. trad.)

un porumbel la hulubărie. Iată de ce prețul a tot scăzut în decursul veacurilor și acum sticla numai că nu-i de pomană. Eu însumi am cumpărat-o de la unul dintre bogații mei vecini de pe colina asta și am dat pe ea nici mai mult, nici mai puțin de 80 de dolari. Aș putea să o vind cu 79 de dolari și 90 de cenți, dar nici un penny mai mult, că de nu, mi se și întoarce îndărăt. Acuma două belele îmi stau pe cap. Înfii, cind ofer o sticlă atît de ciudată și nu cer decît 80 de dolari ca vai de ei, oamenii cred că-ți bați joc, și în al doilea rînd..., dar în privința asta nimic nu ne zorește și n-am nici o nevoie să despîc firul în patru. Nu cumva însă să uiți că trebuie să o dai numai și numai pe mărunțiș.

— Da' de unde să știu eu că tot ce mi-ai zis e adevărat, întrebă Keawe.

— Poți s-o puși la încercare chiar acum, pe dată, răspunse omul. Dă-mi cei 50 de dolari ai dumitale, ia-ți butelca și dorește-ți ca cei 50 de dolari să se întoarcă de unde au plecat. De nu se întimplă întocmai, îți făgăduiesc pe cuvînt de onoare să desfac tirgul și să-ți dau banii înapoi.

— Nu cumva vrei să mă tragi pe sfoară? întrebă Keawe.

Omul jură pe cîte-n lună și-n stele.

— Ei bine, fie, am să pun la bătaie tot ce am, spuse Keawe. Ce-o să mi se întimplă? Zis și făcut. Ii numără banii omului, iar omul îi dădu sticla.

— Diavole din clondir, începu el, vreau să am iarăși cei 50 de dolari.

Nici nu rosti bine aceste vorbe, că buzunarul îi era tot atît de greu ca și înainte.

— Nu încape îndoială că-i o sticlă vrăjită, exclamă Keawe.

— Acum vezi-ți de drum, băiete, și dracul să te aibă în pază! spuse omul.

— Stai o leacă! făcu Keawe, destul cu gluma. Să fim serioși: ia-ți sticla înapoi.

— Ai cumpărat-o cu mai puțin decît am dat pe ea, răspunse omul, frecîndu-și mîinile. De acuma a ta e; și în ce mă privește, n-am decît o singură dorință: să-ți iei tălpășîța.

Nici nu rosti bine aceste vorbe, că și sună servitorul chinez și-i porunci să-l dea pe Keawe pe ușă afară.

Cînd Keawe se trezi în stradă cu butelca sub braț căzu pe gînduri. „Dacă tot ce mi s-a zis despre sticla asta e adevărat, atunci să știu că am fost tras pe sfoară” — îi trecu lui prin mîinte. „Dar s-ar putea ca omul să-și fi bătut joc de mine”. Primul lucru pe care-l făcu fu să-și numere banii. Erau în pîr: 49 de dolari în bani americani și o monedă chiliană.

— Asta cam miroase a adevăr, spuse Keawe. Acum am să mai fac o încercare.

În acea parte a orașului străzile străluceau de curățenie de parcă te-ai fi aflat pe puntea unei nave și, deși era pe la amiază, nu se vedea nici țipenie de om. Keawe lăsă binișor clondirul în șant și pe aci țîe drumul. De două ori se întoarse și se uită îndărăt, dar sticla cea lăptoasă cu pintec rotund nu se urnise din locul unde o lăsase. Mai aruncă și o a treia privire și apoi întoarse colțul. Dar nu apucă să mai facă nici trei pași, că simți o lovitură în cot, și ce credeți că-l lovisе? gitul cel lung al sticlei; cit despre pintecul rotund, acesta era viriț în buzunarul bluzei sale marinărești.

— Și asta miroase cale de o poștă a adevăr, spuse Keawe.

Pe urmă, întâi și întâi într-o prăvălie, unde cumpără un tirbușon și apoi se refugie într-un loc pustiu, în mijlocul unui maidan. Acolo încercă să scoată dopul, dar ori de câte ori băga tirbușonul, el ieșea pe dată, iar dopul rămînea neatins ca înainte.

— Trebuie să fie vreun nou soi de dop, își spuse Keawe, și numaidecît îl cuprinse un tremur și-l trecură toate nădușelile, atîta-i era de frică de sticla aceea.

Pe cînd se întorcea în port, privirea-i fu atrasă de o prăvălie unde un om vindea scoicări și măciuci din insulele sălbatice, vechi idoli păgîni, monede de demult, stampe japoneze și chineze și tot felul de alte obiecte cu care marinarii obișnuiesc să-și umple cuferele. Cum o văzu îi și veni o idee. Întră înăuntru și oferi butelca pentru 100 de dolari. La început negustorul îl luă în ris și-i dădu pe ea 5 dolari; dar orice s-ar spune, era un clondiraș nespus de ciudat, că doar sticlă ca aceea din care era făcut nu fusese nici cînd suflată într-o sticlărie omenească, și pe urmă culorile străluceau nespus de frumos pe albeața ei ca de lapte, iar umbra dinăuntru se frămînta de mai mare dragul; așa că, după ce se tocni cit se tocni, așa cum le stă în obicei confrăților lui, negustorul îi dădu 60 de dolari de argint și așeză sticla pe un raft în mijlocul vitrinei.

— Va să zică, își spuse Keawe, am vindut cu 60 de dolari ceea ce am cumpărat cu 50, sau ca să spun drept cu ceva mai puțin, căci unul dintre dolarii mei era chilian. Am să mă lămuresc acum și în privința asta.

Nici nu se întoarse bine pe bord, că se și repezi să-și deschidă cufărul: sticla era acolo, căci se întorsese mai repede decît el. Întimplarea făcea ca pe bordul aceluiași vas să se afle și un prieten de-al lui Keawe, pe numele lui Lopaka.

— Ce te-a apucat de te tot holbezi în cufăr? îl întrebă Lo-

paka. Puntea de la provă, unde se aflau ei, era pustie, și Keawe îi povesti totul, din fir a păr, după ce-i ceru să păstreze secretul.

— Ciudată treabă, nimic de zis, grăi Lopaka; tare mi-e frică să nu te-alegi cu cine știe ce buclucuri de pe urma sticlei ăsteia. Un lucru e însă sigur ca lumina zilei: dacă de pacoste tot nu te poți scăpa, nu-ți rămîne altceva decît să tragi și profit de pe urma firgului. Pune-ți în gînd ceva ce-ți dorești, poruncește să ți se îndeplinească dorința și dacă ea-ți va fi îndeplinită întocmai, eu îți cumpăr pe urmă sticla; grozav aș mai vrea să am o goeletă și să navighez în insule.

— Mie mi-e gîndul la cu totul altceva, spuse Keawe; îmi doresc să am o casă frumoasă cu grădină pe coasta Konei, unde m-am născut; aș vrea ca ușa să-mi fie scaldată în soare, să am flori în grădină, geamuri la ferestre, tablouri pe pereți, așa cum am văzut în casa în care am intrat astăzi, numai că aș vrea să mai aibă încă un cat și balcoane de jur împrejur, ca la palatul regelui. Ce viață fără griji aș mai duce acolo și ce-aș mai huzuri cu rudele și prietenii mei!

— Ce mai vorbă! spuse Lopaka. Hai s-o luăm cu noi în Hawaii. Și dacă totul se arată a fi adevărat, așa precum o spui, am să-mi țin făgăduiala, am să cumpăr sticla și am să cer o goeletă.

Căzură la învoială, și peste puțin nava o porni îndărăt spre Honolulu cu Keawe, cu Lopaka și cu sticla cu tot. Cum debarcară se și întîlniră pe țărm cu un prieten care se repezi să-l condoleze pe Keawe.

— Habar n-am de ce m-oi fi condolind, spuse Keawe.

— Se prea poate ca tu să n-ai habar, rosti prietenul, dar află de la mine că unchiul tău, bătrinelul acela de treabă, a murit, iar vărul tău, flăcăul acela încintător, s-a inecat în mare.

Keawe era copleșit de mîhnire și de atîta plîns și jale uitase pînă și de clondir. Dar lui Lopaka nu-i ieșise din minte și, după ce durerea lui Keawe se mai potoli oleacă, grăi precum urmează:

— Știi la ce mă duce gîndul? Unchiul tău n-avea cumva pă-mînt în Hawaii, în districtul Kaū?

— Nu, răspunse Keawe, n-avea în Kaū, ci pe coasta munte-lui, ceva mai la miazăzi de Hooken.

— Pămînturile astea nu ți se cuvin oare ție acuma? întrebă Lopaka

— Ba da, spuse Keawe, pornindu-se iar pe bocit.

— Destul cît ai bocit! rosti Lopaka. Mă bate gîndul că asta-i treaba butelcii! Că doar acum ai unde să-ți ridici casa.

— Dacă-i așa, exclamă Keawe, rău mă mai slujește, omorîn-

du-mi rudele. Dar nu-i imposibil să fie așa, căci chiar acolo mă gîndisem să-mi așez casa.

— Oricum ar fi, dar casa nici gînd să fie clădită, spuse Lopaka.

— Asta așa e și nici nu s-ar putea să fie altfel, răspunse Keawe; unchiul meu avea el, ce-i drept, o leacă de cafea, de avă și de bananieri, dar mie mi-ar trebui mult mai mult ca să mă înstăresc; incolo, pămîntul nu-i decît lavă golașă.

— Hai să mergem la avocat! îl îndemnă Lopaka. Mai am o idee ce nu-mi dă pace.

La avocat, li se aduse la cunoștință că unchiul lui Keawe strinsese o avere uriașă în ultimele lui zile și că lăsase bani gheață.

— Aștia-s banii pentru casă! exclamă Lopaka.

— Dacă vrei să-ți faci casă, spuse avocatul, am să-ți dau eu adresa unui arhitect nou despre care am auzit numai bine.

— Din ce în ce mai bine! strigă Lopaka. Totul ni se netezește în cale. Nu ne rămîne decît să ascultăm și de acum înainte.

O porniră prin urmare spre arhitect, pe care-i găsiră înaintea unei mese încărcate cu planuri.

— Ași dori ceva ce nu se vede pe toate drumurile? îl întrebă arhitectul. Asta v-ar place? spuse el arătîndu-i lui Keawe o schiță.

Nici n-apucă bine Keawe să arunce o privire pe schiță, că și scoase un strigăt: dorința îi era îndeplinită întocmai.

— Imi doresc casa asta, se gîndi el, oricît de puțin mi-ar plăcea chipul în care mi-a fost dat s-o am. Mi-o doresc, și acumă nu-mi rămîne decît să iau și partea bună o dată cu cea rea.

Îi spuse arhitectului care-i erau dorințele: cum voia să-i fie mobilierul, ce tablouri trebuiau puse pe pereți și ce bibelouri pe mese; și la urmă întrebă la ce preț aveau să se ridice toate acestea.

Arhitectul mai ceru lămuriri, apoi își luă tocul și făcu o socoteală; după ce termină, spuse o sumă care era egală cu cea moștenită de Keawe.

Lopaka și Keawe schimbă între ei o privire plină de tîlc.

— E cît se poate de limpede, se gîndi Keawe, că de voie de nevoie trebuie să am această casă. Diavolul mi-a dat-o, și tare mă tem că prea mult bine n-am să am de pe urma ei; de un lucru sînt însă sigur: atîta timp cît am să am sticla asta n-am să-mi mai doresc nimic. Cu casa fie ce-o fi, mi-a hărăzit-o soarta și nu-mă rămîne decît să iau și partea bună și partea proastă.

După ce puse totul la cale cu arhitectul, semnară împreună o hirtie, și Keawe și Lopaka se îmbarcară pentru Australia; se

înfeleseră între ei să nu se amestece cu nimic și să-i lase pe arhitect și pe diavolul din clondir să construiască și să impodobească casa după cum i-o tăia capul.

Călătoria ar fi fost ea bună dacă n-am ține seamă de faptul că tot drumul Keawe stătu cu sufletul la gură, căci jurase să nu-și mai dorească nimic și să nu mai primească hațirurile diavolului. După ce trecu timpul hotărît, făcură cale întoarsă. Arhitectul le spuse că terminase casa, și atunci Keawe și Lopaka se imbarcară pe Hall și trecură dincolo, la Kona, ca să vadă casa și să controleze dacă totul fusese făcut după dorințele lui Keawe.

Casa se înălța pe coasta muntelui în drumul vaselor. Deasupra ei, pădurea era învăluită în nori de ploaie; dedesubt se întindea lava golașă tăiată în faleze, unde fuseseră înmormințați regii de odinioară. De jur împrejurul casei se afla o grădină cu tot felul de flori. Într-o parte se întindea grădina de zarzavat în care creștea papaiasul, iar de cealaltă — livada cu arbori de piine; drept înaintea ochilor, înspre mare, se ridica un catarg de corabie împodobit cu o flamură. Cît despre casă, avea trei caturi, fiecare prevăzut cu încăperi spațioase și cu balcoane încăpătoare. Po-deaia era făcută dintr-o sticlă foarte fină, limpede ca și cleștarul și strălucitoare ca lumina zilei. Camerele erau împodobite cu tot felul de mobile. Pe pereți atîrnau tablouri înrămate cu aur, reprezentînd corăbii, bățălii, femei nespuse de imbiitoare și peisaje străine. Nu există pe lumea asta tablou care să aibă culori atît de vii ca acelea ce-i fuseseră atîrnate lui Keawe în casa sa. Cît despre bibelouri, se întreceau care mai de care în frumusețe; gă-seai și ceasuri cu clopoței, și cutii cu muzicuțe, și paiațe care dădeau din cap, și cărți împodobite cu poze, și arme de preț din toate părțile lumii, și jocuri care puneau cel mai bine la încercare răbdarea și-ncîntau orele de răgaz ale unui om singuratic. Și cum nimeni nu s-ar fi încumetat să locuiască în asemenea încăperi făcute parcă pentru a fi privite în trecere, balcoanele erau atît de cuprinzătoare încît un oraș întreg s-ar fi aflat acolo la largul lui. Keawe nu știa pe care să-l preferă: pe cel din spațele casei, care se afla sub bătaia brizei dinspre insulă și dădea spre livezi și spre grădina înflorită, sau pe cel din față, unde puteai să aspiți miresmele mării, să domini întregul perete al muntelui și să vezi Hallul trecînd o dată pe săptămînă sau cam așa ceva între Hooken și colinele Peele, sau goetele încărcate cu lemne, avă și banane navigînd în contra vîntului, de-a lungul coastei.

După ce cercetară totu^o cu de-amănuntul, Keawe și Lopaka se așezară pe verandă.

— Ei bine, întrebă Lopaka, ți s-a împlinit întocmai dorința?

— Nu găsec cuvinte s-o spun, grăi Keawe, e mai frumos decît un vis și nu mai pot de bucurie.

— Un singur lucru nu-i tocmai cum ar trebui să fie, răspunse Lopaka: toate acestea puteau prea bine să se întîmple fără ca diavolul din sticlă să-și fi vîrit codița. Dacă cumpăr butelca și rămîn fără goeletă, înseamnă că mi-am băgat mina în foc de pomană. N-am uitat că mi-am dat cuvîntul, dar cred că poți să-mi dai încă o dovadă.

— Am jurat să nu mai cer hatiruri. Și așa am întrecut mă-sura.

— Nu-i vorba de nici un hatir. Tot ce vreau e să văd cum arată dracul la față. Nu te alegi cu nimic de pe urma ăstuî fapt, așa că rușinea nu-și are locul; dar dacă-l văd, atunci să știi că mă conving de-a binelea. Fă-mi te rog plăcerea și lasă-mă să-l văd pe diavol; pe urmă banii-s' aici, la îndemină, și cumpăr sticla.

— De un singur lucru mi-e frică. Diavolul ăsta trebuie să fie atît de cumplit la înfățișare, încît după ce o să-l vezi o să-ți treacă pofta de sticlă.

— Sînt om de cuvînt și iață între noi și banii.

— Prea bine, răspunse Keawe. De fapt și eu sînt curios. Hai, arată-ți puțin mutra, domnule drac!

Cît ai zice pește, diavolul ieși din sticlă și intră la loc, iute ca o șopîrlă; dar Keawe și Lopaka rămaseră stană de piatră. Se întunecase de-a binelea și nici unuia dintre cei doi prieteni nu-i venise în minte o idee sau un cuvînt de spus. La un moment dat, Lopaka întinse banii și apucă sticla.

— Sînt om de cuvînt, spuse el; și în privința asta nu mai incape îndoială, căci altminteri nu m-aș atinge de sticlă nici cu piciorul. Dar n-am încotro, o să capăt goeleta, cițiva dolari în buzunar, și pe urmă am să mă descotorosesc de drac cît de repede îmi va fi cu putință. Căci, ca să-ți spun drept, mi-a cam pierit pofta de cînd am văzut ce-am văzut.

— Lopaka, n-aș vrea să mă crezi mai rău decît sînt; știu că s-a lăsat noaptea, știu că drumurile-s proaste și că nu-i tocmai plăcut să treci la ora asta pe lingă morminte, dar trebuie să-ți mărturisesc că de cînd am dat ochi cu mutra aceea nu pot nici să mînc, nici să dorm, nici să mă rog pînă nu s-o depărta de aceste locuri. Am să-ți dau un felinar, un coș, ca să pui în el butelca și un tablou sau un lucru drăgălaș din casa mea, care ți-o place ție, numai pleacă cît mai repede și du-te de te culcă la Hooken!

— Keawe, mulți ți-ar lua vorbele în nume de rău, mai ales după ce ți-am făcut un serviciu prietenesc, ca acela de a-mi ține

făgăduiala și de a-ți cumpăra sticla; cîț despre noapte, întineric și drum printre morminte, aîlă de la mine că toate astea-s de zece ori mai primejdioase pentru un om care are un asemenea păcat pe conștiință și o asemenea sticlă sub braț. Dar, cîț despre mine, mîre și mie atîț de frică, încît n-am inimă să te condamn. Am s-o iau din loc; și mă rog să-ți dea dumnezeu fericire în casa ta și mie noroc pe goeletă, și pînă în cele din urmă să ne ducem amîndoi în cer, în ciuda diavolului și a clondirului său.

Lopaka pogori la poalele muntelui, iar Keawe rămase pe balconul din față ca să asculte zgomotul iscat de potcoavele calului și ca să urmărească lumina felinarului pînă la capătul potecii și apoi pe faleza peșterilor, în care erau îngropați morții de odinioară; și în vremea asta el tremură, își frînse mîinile, se rugă pentru prietenul său și-i mulțumi lui dumnezeu că el însuși scăpase de acest chin.

Dar a doua zi se arată o dimineată minunată, și noua sa casă era atîț de încîntătoare la vedere încît uită de spaimele prin care trecuse. Zilele se scurgeau una după alta, și viața lui Keawe era numai bucurje. Își avea locul lui preferat pe verandă din spate, unde mînca, dormea și citea toate noutățile care apăreau în zjarele din Honolulu; iar dacă cineva trecea pe lingă casă trebuia neapărat să între și să vadă camerele și tablourile. Casei i se dusese vestea: în toată Kona nu i se spunea decît Ka-Hale-Nui (Casa cea mare) și cîteodată chiar Casa cea lumjnoasă, căci Keawe avea un chinez care, cîț era ziua de lungă, nu făcea decît să șteargă praful și să lustruiască; și geamurile, și aurăriile, și mobilele frumoase, și tablourile străluceau de păreau luminoase ca o dimineată însorită. Cîț despre Keawe al nostru, ori de cîte ori intra în vreo cameră, nu-și putea înfrîna cîntecul ce i se ridjca pe buze, atîț de vesel îi era sufletul, iar cînd corăbiile treceau prin fața casei înălța flamura pe catarg.

Așa se scurse vremea pînă în ziua cînd Keawe se duse în vizită la un prieten de-al său care stătea departe, tocmai la Kailua. Toți îl sărbătoriră după cum se cuvenea, și a doua zi dimineată se sculă în zori și se așternu la drum; călărea repede căci nu-l lăsa inima să stea departe de frumoasa lui casă, și, în afară de aceasta, în noaptea următoare, morții cei de demult aveau să se plimbe slobozi pe coastele Konei; după ce se inhăitase cu diavolul nu-i venea tocmai la îndemînă să dea ochi și cu morții. După ce trecu de Honanau, în timp ce privirea-i rătăcea în depărtare, văzu înaltea lui o femeie care se scâldea la țărmlul mării. Părea bine făcută, dar el n-o luă în seamă. Totuși văzu cum îi flutură cămașa albă cînd o îmbracă și apoi holokul cel roșu; în clipa cînd ajunse în dreptul ei, ea tocmai mințuise cu îmbrăcatul, plecase de pe țărml și se atinea la marginea

potecii în holokul ei roșu, improspătată de apa mării, cu ochii strălucitori și prietenoși. Nici n-o văzu bine Keawe că și trase de friu.

— Mi se părea că-i știu pe toți cei de prin partea locului, spuse el, Cum se face că pe tine nu te-am văzut ?

— Eu sint Kokua, fiica lui Kiano, răspunse ea. M-am întors tocmai de la Oahu. Dar tu cine ești ?

— Am să-ți spun la timpul potrivit cine sint eu, rosti Keawe descălecind, și asta n-o să se întimple chiar acum căci mi-am pus ceva în gînd și, cum pesemne c-ai auzit vorbindu-se de mine, dacă ți-aș spune cine sint, s-ar putea ca răspunsul tău să nu fie sincer. Dar întii și întii spune-mi: ești măritată ?

Kokua izbucni în ris,

— De ce-mi răspunzi la întrebarea mea cu o întrebare ? spuse ea. Tu ești însurat ?

— Nu, Kokua, nu sint însurat și pină acum nici nu mi-a trecut niciodată prin minte, dar am să-ți spun adevărul adevărat. Te-am înțilnit aici, la marginea drumului, ochii mei s-au oglîndit în ochii tăi ca niște stele, și sufletul meu și-a luat zborul spre tine ca o pasăre. Și acum, de nu-ți plac, să-mi spui ca să-mi văd de drum, dar de nu mă crezi mai rău decit alți flăcăi, am să te rog să-mi spui și asta, și atunci mă voi întoarce din drum și-mi voi petrece noaptea la tatăl tău, iar miine am să-i vorbesc bătrînului.

Kokua nu răspunse nimic, dar se uită spre mare și rise.

— Kokua, rosti Keawe, de nu-mi spui nimic, socot că răspunsul e bun ; hai să mergem la tatăl tău !

Ea o porni la drum înaintea lui și nici acuma nu vorbi, doar din cînd în cînd se uita îndărăt, apoi își întorcea privirea și și-o aținea undeva, departe, și-și ținea panglicile pălăriei între dinți.

Cînd ajunseră în ușa casei, Kiano ieși din verandă și-i dădu binefe lui Keawe, spînzîndu-i pe nume. Atunci fata îl privi cu atenție căci vestea despre casa lui cea mare ajunsese pină la urechile ei, și, de bună seamă, mulți s-ar fi lăsat ispitiți. Petrecură seara în mare bucurie ; sub ochii părinților ei, fata se arăta îndrăzneată ca un paj și-l lua în ris pe Keawe, căci avea limba ascuțită. A doua zi, după ce vorbi între patru ochi cu Kiano, o înțilni pe fată și rămaseră amîndoi, sînguri.

— Kokua, spuse el, ieri m-ai batjocorit cit a fost seara de lungă ; mai ai încă vreme să mă alungi. N-am vrut să-ți spun numele meu din pricina casei celei frumoase : mi-era frică să nu-ți placă prea mult casa și prea puțin bărbatul care te iubește. Acum ai aflat totul și, dacă voia ta e să nu mă mai vezi, spune-mi-o în față.

— Nu, exclamă Kokua, nu vreau asta ! și pe cînd rosti aceste vorbe ea nu mai rise, și atunci Keawe n-o mai întrebă nimic.

Așa și-a arătat Keawe dragostea; lucrurile au mers cum nu se poate mai repede. Dar de ce ne-am mira de lucrul acesta? Oare săgeata nu zboară tot atât de repede, iar glontul puștii n-o întrece oare, și totuși nu-și ating amândouă ținta? E drept că lucrurile au mers repede, dar ele au ajuns departe, și gândul lui Keawe și-a găsit ecou în inima tinerei fete: ea-i auzea vocea în vuietul talazurilor ce se izbeau de lavă și pentru bărbatul pe care-l văzuse numai de două ori în viață și-ar fi părăsit și tată, și mamă, și insulele natale. Cit despre Keawe, calul său zbura pe când se cătăra pe poteca de munte, iar atunci când trecu sub faleza în care erau săpate mormintele, tăcănitul potcoavelor și cîntecele vesele ale lui Keawe treziră ecouri în peșterile funerare. Tot într-un cîntec o ținu pînă la casa cea luminoasă. Se așeză să mănince pe balconul cel mare, și chinezul se minună auzîndu-și stăpînul cîntînd între imbucături. Soarele cobori la orizont, și se lăsă noaptea; și Keawe trecea de pe un balcon pe altul la lumina lămpilor, iar cîntecul lui, ce țîșnea din înaltul muntelui, îi umplea de mirare pe marinarii de pe vase.

— Iată-mă ajuns în culmea fericirii, își spuse el. Viață mai bună nici că mi-aș putea dori, eu sînt pe o culme, iar în jurul meu totul coboară spre mai rău. Astăzi am să aprind pentru prima dată lumina în toată casa și am să mă scald în baia mea cea frumoasă, cu apă caldă și rece, și am să dorm sîngur în patul din camera mea nupțială.

Îi porunci chinezului, care se sculă somnoros, să se ducă să aprindă focul. Pe când trebuluța jos, la cazane, chinezul își auzea stăpînul cîntînd și veselindu-se sus, deasupra lui, în camerele luminate. După ce apa se încălzi, își chemă stăpînul; chinezul îi mai auzi cîntînd, apoi cîntecul se intrerupse, în timp ce Keawe se dezbrăca, și apoi se frînse brusc. Chinezul mai trase ce mai trase cu urechea și, neauzînd nimic, îl strigă de jos pe Keawe și-l întrebă dacă totul era în ordine, iar Keawe îi răspunse „da” și-i spuse să se ducă la culcare; dar cîntecul nu mai răsună în casa cea luminoasă, și toată noaptea chinezul auzi pașii stăpînului său străbătînd fără încetare balcoanele.

Iată ce se întîmplase: dezbrăcîndu-se ca să se scalde, Keawe zări pe pielea sa o pată ca acelea pe care le lasă lichenii pe stîncă, și atunci cîntecul îi ingheță în gură. Căci cum o văzu, el își dădu seama că nu-i altceva decît lepră.

Pentru oricine e trist să se îmbolnăvească de această boală. Și oricui i-ar fi venit nespuse de greu să părăsească o casă atât de frumoasă și atât de comodă, să-și lase toți prietenii și să se ducă pe coasta de nord a Molokaiului, între faleza cea înaltă și brizantă. Dar cu atât mai vrednic de milă era Keawe, care abia cu o zi înainte

intilnise dragostea și o ciștigase nu mai tirziu decit în dimineata aceea și care acum vedea că toate speranțele sale se sfarmă dintr-o dată ca sticla?

O clipă rămase pe marginea căzii, apoi sări în sus strigînd, se repezi afară și începu să măsoare balconul de la un capăt la altul, pradă deznădejzii.

— Aș părăsi de bunăvoie Hawaiiul, pămîntul părinților mei, își spuse Keawe, aș părăsi cu inima ușoară casa aceasta înaltă, cu multe ferestre, din virful muntelui. Nu m-aș da înapoi să mă duc la Molo-kai, la Kalaupapa, lingă faleze, și să trăiesc în mijlocul bolnavilor, să dorm alături de ei, departe de strămoși. Dar ce rău am făcut, ce păcat îmi apasă sufletul ca să trebuiască s-o înfilnesc pe Kokua ieșind proaspătă din mare în amurg? Kokua, vraja inimii mele! Kokua, lumina vieții mele! Niciodată n-am să mă mai pot însura cu ea, niciodată n-am s-o mai pot ține cu mina mea plină de iubire, de aceea, Kokua, numai pentru ține stau și mă linguiesc!

Luafi amînte ce fel de om era Keawe al nostru; ar fi putut rămîne foarte bine acolo, în casa cea luminoasă, anj în șir, fără ca nimeni să ia seamă la boala lui, dar el nu-și putea găsi liniștea știind că trebuia s-o piardă pe Kokua. Dar mai mult decit atât; el s-ar fi putut căsători cu Kokua așa cum era, ba chiar mulți ar fi procedat astfel, căci mulți sînt cei ce n-au mai multă inimă decit un porc, dar Keawe o iubea pe fată cu o dragoste bărbătească și n-ar fi vrut să-i facă vreun rău sau s-o primejduiască în vreun fel.

Cînd își aduse amînte de sticlă abia trecuse de miezul nopții. Se duse în veranda din spate și-și amînti de ziua cînd se arătase diavolul; numai ce se gîndi și-i și îngheță singele în vine.

— Cumplită-i butelca aceea, gîndi Keawe, cumplit e și diavolul și-i groaznic să trăiești sub amenințarea flăcărilor iadului! Dar ce altă speranță de însănătoșire îmi rămîne? Și cînd m-aș mai putea căsători cu Kokua? Cum vine asta!? L-am infruntat pe diavol pentru o casă și n-am să-l infrunt iarăși ca s-o ciștig pe Kokua?

Și-aduse amînte că a doua zi Hallul trecea în drumul lui spre Honolulu. „Acolo trebuie să mă duc intîi și intîi — își spuse el — ca să mă-nfilnesc cu Lopaka. Căci altceva mai bun n-am în afara speranței de a regăsi sticla de care m-am descotorosît cu atîta bucurie“.

Nu putu închide ochii toată noaptea, imbucațurile ț se opreau în gîtlej, dar nu uită să-i trîmîtă o scrisoare lui Kiano și cînd se apropie ora sosirii vasului-poștă încălecă pe cal și cobori faleza mormintelor. De sus se cernea o ploaie deasă; calul înainta anevoie; Keawe aruncă o privire spre gurile căscate, înecate în beznă ale peșterilor și-i invidie pe morții care dormeau acolo și pusese ră capăt

necazurilor. Amintindu-și cum galopase pe acolo cu o seară înainte, fu cuprins de mirare. Nu trecu mult și ajunse la Hooker. Toți cei din partea locului erau adunați ca întotdeauna ca să întâmpine vasul-poștă. Sub șopron, în fața prăvăliilor, oamenii stăteau și glumeau sau își povesteau veștile nou aflate, numai lui Keawe nu-i ardea de pălăvrăgit; se așezase în mijlocul lor, dar privirea îi rătăcea pe afară, urmărind răpătelile ploii pe case și talazurile ce se izbeau de stînci, și abia de-și putea înfrîna suspinele.

— Keawe din casa cea luminoasă e trist, își spuneau oamenii unul altuia,

Și într-adevăr era trist căci avea de ce să fie.

Hallul acostă, și Keawe se urcă în baleniera care-l duse pe bord. Puntea din spate era plină cu haoli* care vizitaseră vulcanul după cum le era obiceiul; mijlocul vasului era ticsit cu canaci** și puntea din față cu boi sălbatici din Hilo și cu cai din Kaū, dar Keawe, copleșit de durere, se ținea deoparte și se ulia spre casa lui Kiano. Abia de se dîstingea pe țărni printre stîncile negre, la umbra cocotierilor, și lingă ușa se vedea un holoku roșu, nu mai mare decît o muscă, care se foia grăbit de colo-colo.

— Ah! regină a inimii mele, strigă el, îmi primejdiesc prețiosul meu suflet ca să fii a mea!

Nu trecu mult, și beznele nopții îi învăliură, lumînile se aprinseră în cabine, și haolii începură să joace cărți și să bea whisky după cum le era obiceiul, dar Keawe nu făcu altceva toată noaptea decît să măsoare puntea, încoace și colo; și a doua zi, pe cînd treceau prin fața coastei Maui și Molokai, el tot o mai măsoara ca o fiară sălbatică prinsă în cușcă.

Spre seară, ocoliră capul Diamantului, și ajunseră la digul din Honolulu. Keawe coborî de pe vas o dată cu ceilalți călători și, cum ajunse în port, începu să întrebe în stînga și în dreapta de Lopaka. Află că era proprietarul unei goelete, cea mai bună din insulă, și că plecase tocmai la Pola-Pola sau Kahiki, așa că nu mai putea nădăjdui să-l găsească. Keawe își aduse amînte de unul dintre prietenii acestuia, un avocat din oraș (al cărui nume nu trebuie să-l dezvălui), și se interesă de el. I se spuse că se îmbogățise peste noapte și că avea o casă nouă și frumoasă pe țărniul lui Waikiki; lucrul acesta îi dădu de gîndit lui Keawe, care chemă o trăsură și se duse la avocat.

Casa era nou-nouță, copacii din grădină nu crescuseră mai mari de o șchioapă, încît păreau niște trestii, iar avocatul, în timp ce se prezenta, părea a fi nespus de mulțumit.

* Albi (N. trad.).

** Nume dat locuitorilor din insulele Pacificului (N. trad.).

— Cu ce ți-aș putea fi de folos? întrebă el.

— Ești prietenul lui Lopaka, răspunse Keawe, și dat fiind că Lopaka a cumpărat de la mine un anumit obiect, cred că d-ta m-ai putea ajuta să-l regăsesc.

Avocatul se întunecă la față.

— Aș putea să mă prefac că nu înțeleg despre ce este vorba, domnule Keawe, spuse el, dar n-am s-o fac, deși afacerea pe care d-ta o răscolești e al naibii de păcătoasă. Te rog să mă crezi că nu știu unde anume l-ai putea găsi, dar am anumite bănuiele și, dacă ai vrea să te duci într-un loc unde am să te trimit eu, cred că ai să-i dai de urmă.

Și-i dădu numele unui om pe care de asemenea, prefer să nu-l pomenesc. Trecură zile întregi, timp în care Keawe se ducea de la unul la altul, întâlnind pretutindeni în calea sa veșminte noi, trăsuri, case noi și frumoase, și pretutindeni îl întâmpinau oameni foarte mulțumiți, deși, ca să spunem drept, cum se aducea vorba despre clondir, ei se întunecau la față.

— Fără îndoială că sînt pe drumul cel bun, se gîndi Keawe. Hainele acestea noi și trăsurile sînt darurile mîcului diavol, și mutrele pe care s-a întipărit fericierea sînt ale celor care au profitat cit au putut de pe urma lui și apoi s-au descotorosit cu ușurință de lucrul acela afurisit. Cînd au să-mi iasă înainte fețe palide și cînd la wreche au să-mi ajungă suspine, am să știu că nu mai am drum lung de bătut pînă la sticlă.

Intr-un sfîrșit, fu trimis la un haol din Beritannia Street. Cînd ajunse la ușa acestuia, către ora cinei, văzu semnele obișnuite: casa era nouă, grădina abia plantată, iar ferestrele străluceau în lumina lămpilor electrice. Cînd apăru proprietarul, un fior de speranță și totodată de teamă îl străbătu pe Keawe din creștet pînă în tălpi. Era un tînăr de o paliditate cadaverică, cu ochii înconjurați de cearcăne, cu părul ciufulit și cu aerul unui om condamnat la spinzurătoare.

— De bună-seamă că aici e, gîndi Keawe, și cînd vorbi cu tînărul îi spuse de-a dreptul ceea ce căuta :

— Am venit să cumpăr sticla, rosti el.

La vorbele acestea, tînărul haol din Beritannia Street trebui să se sprijine de perete.

— Sticla! biigui el. Ai venit să cumperi sticla!

Apoi păru că-i gata să se înăbușe, dar îl strînse pe Keawe de braț și-l duse înăuntru, în casă, și umplu două pahare cu vin.

— În sănătatea dumitale! îi ură Keawe, care se obișnuise cu obiceiurile haolilor. Așa e cum am spus, adaugă el, am venit să cumpăr sticla. Ce preț are acuma?

Cum auzi întrebarea, tinărul lăsă să-i lunece paharul printre degete și aruncă lui Keawe o privire inspăimintată.

— Prețul! exclamă el. Vrei să-i știi prețul! Nu-l cunoști?

— Nu, nu-l cunosc și te-ntreb care e, răspunse Keawe. Dar ce-i cu dumneata? Nu cumva s-a iscat vreun bucluc în ce privește prețul?

— A scăzut mult valoarea sticlei de când ai avut-o dumneata, domnule Keawe, spuse tinărul, abia legind vorbele între ele.

— Bine, bine, am s-o iau mai ieftin. Cît ai dat pe ea?

Tinărul se făcuse alb ca varul.

— Doi cenți, rosti el.

— Cum? Doi cenți? Asta înseamnă că n-o mai poți vinde decit cu unul singur, iar cel ce-o cumpără...

Verbele îi inghețară pe buze; cel care avea să cumpere sticla n-avea s-o mai vîndă niciodată, și dracul dinăuntru ei îi va ține tovărășie pînă la moarte, pînă cînd îl va lua și-l va duce în fundul aprîns al iadului.

Tinărul din Beritannia Street căzu în genunchi.

— Cumpăr-o, pentru dumnezeu, strigă el, o să-ți dau toată averea mea pe deasupra. Cînd am cumpărat-o la prețul acela îmi pierdusem mîinile. Furasem bani de la magazinul în care lucrăm, nu mai aveam nici o scăpare, mă păștea temnița.

— Sărman de tine, spuse Keawe, ți-ai virit sufletul într-o treabă atît de lipsită de speranță ca să nu-ți primești pedeapsa ce ți se cuvenea de drept în urma faptei tale rușinoase și crezi că eu aș putea șovăi în fața dragostei? Dă-mi clondirul! Sînt sigur că ai și pregătit mărunțișul. Ține o monedă de 5 cenți!

Lucrurile stăteau întocmai cum bănuise Keawe: tinărul își pregătise mărunțișul într-un sertar: sticla trecu dintr-o mînă într-alta, și degetele lui Keawe nici nu se încleștară bine de gîtu ei, că își și exprimă dorința să se însănătoșească. Și într-adevăr, cînd ajunse în camera lui și se dezbracă înaintea oglinzii, pielea îi era netedă, ca de copil. Și atunci se întimplă un lucru nespus de curios: abia se înfăptuise minunea, că lui Keawe nici nu-i mai păsa de lepră și abia de se mai gîndea la Kokua. Un singur gînd îi frămînta mîntea: acum era legat de diavolul din clondir, pe viață, de-a pururi, și altceva decit să se prefacă în scrum pentru totdeauna în flăcările iadului n-avea ce să mai aștepte. Undeva, departe, înaintea lui, le văzu arzînd în inchipuire, înălțîndu-se amenințătoare, și sufletul său fu cuprîns de o sfirșeală, iar bezna îl învălui.

Cînd își reveni în simțiri, Keawe își aminti că în seara aceea la hotel cînta orchestra. Se duse și el, căci îi era frică de singurătate, dar nici acolo, printre oamenii fericiți, în timp ce asculta notele cînd

joase, cînd ascuțite și vedea pe Berger conducînd orchestra, nu-și găsi liniștea căci n-auzea decît trosnetul pojarului și nu vedea decît pălălăile arzînd în genunile fără fund. Deodată orchestra începu să cînte Hi-Ki-Ao-Ao. Cîntecul acesta îi aminti de Kokua și-i mai dădu puțin curaj.

„Acum nu mai am încotro — se gîndi el —, și încă o dată nu-mi rămîne decît să iau și partea cea bună, și partea cea rea”.

Se întoarse deci în Hawai cu primul vas și, de îndată ce-i fu cu putință, se căsătorî cu Kokua și o aduse pe coasta muntelui, în casa cea luminoasă.

Lucrurile stăteau cam așa: cînd erau împreună, inima lui Keawe își găsea liniștea, dar cum rămînea singur îl năpădeau tot felul de gînduri, care de care mai înfricoșătoare, și auzea pirîitul flăcărilor și vedea focul învăpăiat arzînd în hiolele fără fund. Fata i se dăruise cu trup și suflet, inima îi tresălta în piept cînd el i se arăta înaintea ochilor, mîna i se lipea de a lui, și era atît de gîngășă din creștet pînă în tălpi încît nimeni n-ar fi putut-o vedea fără să nu fie cuprins îndată de bucurie. Era blindă din fire și totdeauna avea pe buze cuvinte duioase. Știa tot felul de cîntece și, ciripind ca o păsăruică, se plimba prin casa cea luminoasă, mai strălucitoare decît tot ce se afla în cuprînsul celor trei etaje. Keawe se desfăta privind-o și auzindu-i glasul, dar de îndată trebuia să se tragă într-un ungher ca să plîngă și să se tîngue în voie, gîndindu-se la prețul cu care-o plătise. Apoi își ștergea ochii, își spăla fața și se ducea să se așeze cu Kokua pe balcoanele cele mari, ca să-și unească glasul cu al ei și să-i zîmbească cu jale în suflet cînd ea îi zîmbea.

Intr-o bună zi, pasul Kokuei nu se mai arăta atît de sprinten, iar cîntecele ei deveniră din ce în ce mai rare. Acum nu numai Keawe plîngea pe ascuns: se ascundeau unul de celălalt, și fiecare se așeza pe cite un balcon la celălalt capăt al casei celei luminoase, care-i despărțea. Keawe era atît de cufundat în deznădejdea lui încît abia de băgă în seamă schimbarea ce se petrecuse cu Kokua și care de fapt îl mulțumea căci avea acum mai multe ceasuri de răgaz ca să rămînă singur cu gîndurile lui și nu mai trebuia atît de des să-și ascundă inima-i bolnavă sub o față zîmbitoare. Dar într-o zi, în timp ce mergea prin casă fără zgomot, auzi niște suspine ca de copil și o văzu pe Kokua zbătîndu-se pe balcon și plîngînd de mai mare jalea.

— Bine faci că plîngi în casa asta, Kokua! spuse el. Dar mi-aș fi dat capul pentru ca măcar tu să fii fericită.

— Eu fericită! strigă ea. Keawe, pe cînd trăia singur în casa ta cea luminoasă îți mersese vestea de la un capăt la celălalt at

insulei că ești un om fericit; risul și cîntecul nu-ți mai piereau de pe buze, și chipul îți era luminos ca un răsărit de soare. Pe urmă te-ai căsătorit cu biata Kokua. Numai dumnezeu din cer știe care-i sînt păcatele..., dar din ziua aceea zîmbetul nu ți-a mai înflorit pe buze! Vai! exclamă ea, ce s-a întîmplat oare? Imi inchipuiam că sînt drăguță și știam că te iubesc; de unde s-a iscat norul ăsta care-mi întunecă bărbatul?

— Biată Kokua! spuse Keawe.

Se așeză lîngă ea și încercă să-i ia mina în mina lui, dar ea și-o frase repede îndărăt.

— Biată Kokua, urmă el, biata mea copilă, dulcea mea! Credeam că nu vezi nimic. Dar acum ai să afli totul. Cel puțin să-ți fie milă de bietul Keawe; ai să-nțelegi cît de mult te-a iubit odată, căci a înfruntat iadul ca să te aibă, și cît te mai iubește (bietul condamnat) pentru că atunci cînd te vede îți mai poate zîmbi.

Acestea fiind zise, îi spuse toată povestea de la început și pînă la sfîrșit.

— Ai făcut asta pentru mine!? strigă ea. Și eu care nu-mi găseam liniștea!

Kokua îl îmbrățișă și plinse pe umărul lui.

— Ah! copilă ce ești! spuse Keawe. Dar eu parcă-mi găsesc liniștea cînd mă gîndesc la focul iadului!

— Nu vorbi așa, răspunse ea; nimeni nu poate fi pierdut din dragoste pentru Kokua, fără să aibă alte păcate pe suflet. Keawe, îți făgăduiesc că am să te salvez cu mîinile astea ale mele sau am să pier o dată cu tine. Altfel ar fi oare cu puțință? Tu mă iubești și-mi dăruiești sufletul tău și-ți inchipui că eu nu mi-aș da viața într-o izbăvire a ta!

— Ah! draga mea, poți să-ți dai și de o sută de ori viața căci mie tot n-o să-mi ajute la nimic, dar în schimb ai să mă lași singur pînă cînd mi-o veni vremea să mă duc în iad.

— Află că eu am fost crescută într-o școală din Honolulu și am știința de carte. Îți spun că am să-l izbăvesc pe cel pe care-l iubesc. De ce-o ții tu morțiș cu centul? Lumea nu-i toată americană. În Anglia există o monedă care se numește farthing și care valorează cam jumătate de cent. Ah! Nenorocire! exclamă ea, asta nu ne ajută mare lucru căci cel ce cumpără sticla e pierdut, și altul la fel de curajos ca tine n-o să se mai găsească! Dar mai există și Franța: acolo la ei, există o monedă mică mititică, pe numele ei centimă. Un cent are vreo 5 centime sau cam așa ceva. O monedă mai bună nici c-am putea găsi. Hai, Keawe, hai să mergem în insulele franceze! Să mergem în Tahiti cît de repede ne pot duce vasele. O să ne facem rost de 4 centime, de 3 centime, de 2 centime și de o cen-

timă; avem patru vinzări posibile pentru viitor și unde mai pui că sintem doi ca să punem tirgul la cale. Hai, Keawe! sărută-mă și alungă-ți indoiala! Kokua are să te apere!

— Har divin! strigă el. Nu pot să cred că Dumnezeu o să mă pedepsească pentru că-mi doresc un lucru atît de bun. Fie precum ți-e voia, du-mă unde vrei: îmi încredințez viața și izbăvirea în mâinile tale.

A doua zi, dis-de-dimineață, Kokua începu să se pregătească de plecare. Ea luă cufărul cu care pleca Keawe pe mare și întii și întii așeză clondirul într-un colț, apoi umplu cufărul cu lucrurile cele mai de preț și cu cele mai frumoase bibelouri din casă.

— Trebuie să facem să se creadă că sintem oameni bogați, altminteri cine și-ar pleca urechea la povestea sticlei? spuse ea.

Cît timp a stat și a trebăluit, s-a arătat veselă și zglobie ca o păsărică. Doar cînd se uita spre Keawe, ochii i se umpleau de lacrimi și atunci lăsa totul baltă și dădea fuga să-l îmbrățișeze. Cît despre Keawe, parcă i se luase o piatră de pe inimă; acum, că-și împărtășise taina și că încolțise în el nădejdea, părea alt om: călca mai ușor și răsuffa iarăși în voie. Dar spaimele mai erau încă aproape, și din cînd în cînd, așa cum vîntul suflă o luminare, nădejdea murea în el, și vedea flăcările vinzotîndu-se și focul învăpăiat arzînd în străfundurile iadului.

Dădură pretutindeni de veste că pleacă într-o călătorie de plăcere în Statele Unite, lucru ce păru ciudat, dar totuși mai puțin ciudat decît adevărul, dacă cineva i-ar fi dat de urmă. Pînă la Honolulu merseră cu Hallul și de acolo plecară pe Umatia la San Francisco, împreună cu o mulțime de haoli. La San Francisco se urcară pe vasul Tropic Bird, care se îndrepta spre Papeete, principala așezare franceză din insulele sudului. Ajunseră după o călătorie plăcută, într-o zi frumoasă, cînd bătea musonul, și văzură stîncile înspumate de talazuri și Motuiti cu palmierii săi, iar cînd goeleta intră în golf, privirile li se opriră asupra caselor albe ale orașului înșirate de-a lungul țărmului, între copacii verzi, și mai sus, deasupra munților și a norilor din Tahiti. Insula cea Înțeleaptă.

Socotiră că cel mai cuminte e să închirieze o casă și-și aleseră una ce se afla chiar față în față cu consulatul britanic; astfel puteau să-și arate mai ușor bogăția și să bată la ochi cu caii și trăsurile lor. Le era lesne să capete tot ce voiau atîta timp cît aveau clondirul asupra lor: Kokua era mai îndrăzneată decît Keawe și, de fiecare dată cînd avea vreo dorință, îl chema pe diavol și cerea 20 sau 100 de dolari. Așa se face că tot orașul află repede de ei; și străinii sosiți din Hawaii, caii și trăsurile lor falnice, holokurile și dantelele Kokuei alcătuiră subiectul a nenumărate conversații.

Se obișnuiră repede cu limba tahitiană, care seamăna bine cu cea care se vorbește în Hawai, căci numai câteva litere se deosebesc. Cum reușiră să se exprime cu ușurință începură să ofere butelca. Vă puteți da seama că nu le venea prea la îndemână să deschidă acest subiect; nu era tocmai ușor să convingă oamenii că vorbești serios cînd oferi cu 4 centime un izvor de sănătate și de bogății fără de sfîrșit. De altminteri trebuiau neapărat să explice și neajunsurile sticlei. Și atunci ori oamenii nu-i luau în serios și rideau, ori exagerau părțile rele, deveneau serioși și se fereau de Keawe și de Kokua ca de niște oameni care sînt în legătură cu diavolul. Departe de a cîștiga teren, nu trecu mult, și amîndoi se văzură evitați de întregul oraș: copiii fugeau de ei țîpînd, lucru pe care Kokua nu-l putea suferi, catolicii își făceau cruce cînd îi întîlneau în drum, și toți, de parcă s-ar fi înțeles, le refuzară propunerile. Sufletul lor fu cuprins de deznădejde. După o zi obositoare, își petreceau seara în noua lor casă fără să schimbe o vorbă între ei, numai din cînd în cînd tăcerea era întreruptă deodată de un sughiț de plîns al Kokuei. Uneori se rugau împreună, alteori puneau sticla pe podea și rămîneau toată seara uitîndu-se la umbra ce se mișca înăuntrul ei. Atunci li se făcea frică să se mai culce. Trecea mult timp pînă-i lua somnul și dacă unul dintr-ei adormea, cînd se trezea îl găsea pe celălalt plîngînd pe tăcute în întuneric sau se vedea singur căci celălalt fugise din casă, din vecinătatea sticlei, și rătăcea pe sub bananierii din grădină sau pe țărni, în razele lunei.

Intr-o noapte, Kokua se trezi și se văzu singură. Keawe plecase. Ea pipăi patul cu mîna, dar culcușul lui era rece. Atunci o cuprînsese frica și se ridică în capul oaselor pe pat. O rază de lună răzbătea prin obloane. În lumina ei se putea vedea sticla zăcînd pe podea. Afară, vîntul bătea cu putere, copacii stufoși din alee fremătau, și frunzele moarte foșneau pe verandă. Printre aceste zgomote, Kokua desluși un altul. Dacă era fiară sau om, ea n-ar fi putut-o spune, dar ceea ce-i fu dat să audă era trist ca moartea și-ți sfîșia inima. Se ridică binișor, întredeschise ușa și aruncă o privire în curtea scaldată în lumina lunei. Acolo, sub bananieri, Keawe stătea întins cu capul în colb și se jelea. Primul gînd al Kokuei fu acela de a fugi spre el și a-l mîngîia, dar cel de-al doilea gînd o țintui locului. Keawe se arătase față de nevasta lui ca un om curajos; în clipa aceea de slăbiciune ea nu trebuia să-l facă să roșească ducîndu-se lingă el și atunci se întoarse în casă.

— Cerule! exclamă ea. Cît de nepăsătoare și de slabă am fost! El, și nu eu, e amenințat de osînda eternă; el, și nu eu, și-a luat asupra-și blestemul. Pentru mine, pentru dragostea unei ființe de nimic, care nu-i poate da nici un ajutor, vede el acum atît de

aproape flăcările iadului... ba mai simte și fumul așa cum stă acolo afară, întins în bătaia vântului, sub razele lunii. Sint oare atât de greoaie la minte încît n-am putut înțelege pînă acum care mi-e datoră sau am înțeles-o și m-am ferit de ea? Dar acum, cu toată dragostea de care sint în stare, îmi iau inima în dinți; îmi iau rămas bun de la dalbele trepte ale cerului și de la chipurile prietenilor care m-așteaptă acolo sus. Cu dragoste voi răspunde dragostei, și iubirea mea nu va fi mai prejos de cea a lui Keawe! Cu sufletul meu îi voi izbăvi sufletul, și al meu va fi cel care va pieri!

Se pregăti repede de plecare. Luă bani pentru schimb, prețioasele centime pe care le păstrau totdeauna lingă ei, căci moneda aceasta e foarte rară, iar ei o luaseră de la birourile guvernămintului. Cînd ieși în stradă, cerul se acoperise, și luna intrase în nori. Orașul dormea, și ea nu știa încotro să-și îndrepte pașii cînd auzi pe cineva tușind în umbra copacilor.

— Bătrine, spuse Kokua, ce faci aici, afară, în noaptea asta înghețată?

Bătrînul tușea atât de tare încît abia de-i putu răspunde, dar ea înțelese că era sărac și străin de acele locuri.

— N-ai vrea să-mi faci un serviciu? îl întrebă Kokua. Ești străin ca și mine. Ești bătrîn, pe cînd eu sint o femeie tină; n-ai vrea să ajuți o fiică a Hawaiiului?

— Ah! exclamă bătrînul. Tu ești vrăjitoarea din cele opt insule și încerci să-mi ispitești pînă și bătrînul meu suflet? Noroc că am auzit vorbindu-se de tine și am să mă păzesc de răutatea ta.

— Stai jos aici, îl rugă Kokua, și lasă-mă să-ți povestesc ceva! Îi spuse toată povestea lui Keawe de-a fir a păr.

— Și iată, incheie ea, acum sint nevasta lui, pe care a cîștigat-o cu prețul sufletului său. Ce-mi rămîne de făcut? Dacă m-aș duce eu la el și i-aș cere să-mi vindă sticla, n-o să mi-o dea. Dacă te duci însă dumneata, o să ți-o vindă numaidecît. Eu rămîn aici să te aștept. O să-ți dea sticla cu patru centime și eu am s-o cumpăr de la d-ta cu 3. Dumnezeu să-i dea curaj unei biete fete!

— Dacă ai de gînd să mă-nșeli, spuse bătrînul, Dumnezeu o să te pedepsească cu moartea.

— Așa va fi! strigă Kokua. Fii sigur că așa va fi. N-aș putea să te mint: Dumnezeu n-ar îngădui-o.

— Dă-mi cele 4 centime și așteaptă-mă aici! spuse bătrînul.

Cînd Kokua rămase singură în stradă, își simți sufletul cuprins de o răceală de moarte. Vîntul se izbea mugind de copaci, și ei i se părea că pîrîie flăcările iadului; umbrele se agitau în lumina felinarului, și ei i se părea că deosebește mîinile și ghearele diavolilor. Dacă ar fi avut putere, ar fi luat-o la goană și dacă și-ar fi

tras răsuflarea ar fi țipat ; dar, de fapt, nu putea să facă nici una, nici cealaltă și rămase în stradă ca un copil înspăimântat.

Atunci se arătă și bătrînul cu sticla în mînă.

— Am făcut întocmai cum mi-ai cerut. L-am lăsat pe soțul tău plîngînd ca un copil ; noaptea asta o să doarmă liniștit ! și pe cînd rostea aceste vorbe îi întinse sticla.

— Înainte de mi-o dai, spuse gișînd Kokua, profită de pe urma ei : cere-i să scapi de tuse.

— Sînt prea bătrîn, rosti omul, și prea aproape de mormînt ca să primesc un hatîr de la diavol. Dar ce va să zică asta ? De ce nu iei sticla ? Șovăi ?

— Nu, nu șovăi ! strigă Kokua, m-a prins doar o slăbiciune, mai dă-mi o clipă de răgaz. Carnea se împotrivesște să primească acest lucru blestemat. Numai o clipă de răgaz mai dă-mi !

Bătrînul o învăluî pe Kokua într-o privire plină de duioșie.

— Biată copilă ! o compătimi el, țî-e frică ; te-a părăsit curajul. Ei bine, dacă-i așa, am s-o păstrez eu. Sînt bătrîn și niciodată n-am să-mi mai gădesc fericirea pe lumea asta... cît despre cealaltă...

— Dă-mi-o ! gemu Kokua. Ține banii ! Crezi că-s atît de mirșavă ? Dă-mi sticla !

— Dumnezeu să te binecuvînteze, copila mea ! spuse bătrînul.

Kokua își ascunse sticla sub holok, își luă rămas bun de la bătrîn și o porni pe alee fără să știe încotro se duce. Căci de acum înainte toate străzile erau pentru ea aceleași și toate duceau către iad. Cînd mergea liniștit, cînd grăbea pasul ; cînd îi venea să strige în noapte, cînd se așeza la marginea drumului în praf și izbucnea în plîns. Tot ceea ce învățase despre iad îi revenea în mînte : vedea fișînd flăcările și simțea fumul, iar carnea i se frigea pe cărbunii aprinși.

În zori își veni în fire și se întoarse acasă. Bătrînul avusese dreptate : Keawe dormea dus, ca un copil. Kokua se uită la fața lui.

— Acum, bărbate, șopti ea, și-a venit țîe rîndul să dormi. Cînd ai să te trezești va fi rîndul tău să cînți și să rizi. Dar vai ! pentru biata Kokua nu mai există somn, sau cîntece, sau bucurie, nici pe pămînt și nici în cer.

După ce-și descărcă sufletul, se întinse lîngă Keawe și căzu numaidecît într-un somn adînc, căci era copleșită de oboseală.

Tîrziu, în cursul dimineții, bărbatul ei o trezi din somn și-i spuse vestea cea bună. Trebuie să fi fost nebun de bucurie dacă nu-și dădu seama de deznădejdea pe care ea o ascundea cu atîta neîndeminare. Cuvintele i se opreau în gît, dar ce importanță avea lucrul acesta ! ? Keawe vorbea și pentru ea. Nu mîncă nici o imbu-cătură, dar cine s-o ia în seamă ? Doar Keawe golise toată farfu-

ria. Keawe o vedea și-o auzea ca prin vis; erau clipe cînd ea uita și începea să se indoiască; trebuia să-și apese fruntea cu mina căci prea dureros era să se știe condamnată la iad și să-și audă soțul flecărînd.

În timpul mesei, Keawe nu vorbi despre altceva decît despre ziua cînd avea să se întoarcă acasă; îi mulțumi nevastă-si că-l izbăviseră, o mingie, îi spuse că-i singurul lui ajutor. Și în cele din urmă începu să-și bată joc de bătrînul care fusese atît de prost ca să cumpere clondirul.

— Părea că-i un bătrîn de treabă, spuse Keawe, dar nu te poți încrede în aparențe. La ce i-o fi trebuind afurisitului sticla?!

— Bărbate, spuse Kokua cu milă, poate că voia să se folosească de ea în scopuri bune?

Keawe rise cu un ris de om înfuriat:

— Prostii! Nu era decît un ticălos bătrîn și pe deasupra prost de dă în gropi. Sticla era doar greu de vîndut cu 4 centime, darămite cu 3? O să fie cu neputință. Încă puțin, și începe să miroasă a ars... Brrr!.. făcu el înfiorîndu-se. E drept că eu însumi am cumpărat-o cu un cent, cînd nu știam că există și monezi mai mici; am fost eu neghiob, dar al doilea ca mine n-o să se găsească niciodată; cel care are acum sticla o s-o ducă cu el în genune.

— O, bărbate! exclamă Kokua. Nu e oare groaznic să te izbăvești nenorocindu-l pe veci pe un semen de-al tău? Cred că nu mi-ar arde de ris, ci mai curînd m-aș simți umilită. Lucrul acesta m-ar umple de tristețe. Am să mă rog pentru nenorocitul care are acum sticla.

Simțînd că ea are dreptate, Keawe se înfurie și mai tare:

— Ia te uită! spuse el, ridicînd glasul. N-ai decît să fii tristă dacă așa ți-e voia, dar află de la mine că numai o soție bună nu ești. Dacă ți-ar fi gîndul la mine, te-ai simți rușinată.

Cum zise aste vorbe ieși, iar Kokua rămase singură.

Cum ar fi putut ea să mai vîndă sticla cu 2 centime? Și presupunînd chiar că ar fi putut-o vinde, soțul ei n-o grăbea oare să se întoarcă într-o țară în care nu existau monezi mai mici de un cent? Și chiar în dimineața cînd ea se jertfise, bărbatul ei o părăsise după ce o certase.

Nici nu mai vru să încerce să vîndă butelca în timpul ce-i mai rămînea și rămase acasă. Scoase sticla și o privi cu o teamă de nedescris, apoi, înfricoșată, o dădu deoparte.

Keawe se întoarse însă repede și-i propuse să iasă la plimbare cu trăsura.

— Bărbate, sînt bolnavă, spuse ea, și n-am nici chef. Iartă-mă, dar n-aș avea plăcere...

Furia lui Keawe nu mai cunosc margini. Ii era ciudă pe ea căci își închipuia că se gîndește la bătrîn și-i era ciudă pe sine pentru că-și dădea seama că ea avea dreptate și pentru că-i era rușine de fericirea lui.

— Asta ți-e credința, strigă el, și asta ție-a dragostea! Soful tău a fost izbăvit de chinurile veșnice în care s-a lăsat prins din dragoste pentru tine, și ție nu-ți face plăcere! Kokua, nu ești sinceră!

leși furios și rătăci prin oraș toată ziua. Intilni cițiva prieteni și incepu să bea cu ei. Inchiriară o trăsură, se plimbară la țară și băură și acolo. În tot acest timp, Keawe nu se simțea la largul lui pentru că chefuia, pe cînd nevastă-sa era tristă și pentru că recunoștea în inima lui că dreptatea e de partea ei; și pe măsură ce-și dădea seama de toate acestea abia că bea mai virtos.

Unul dintre tovarășii de chef era un haol care fusese șef de echipaj pe o balenieră, apoi dezertor, apoi miner și apoi condamnat prin tot felul de temnițe. Avea un suflet josnic, vorbirea grosolană și-i plăcea să bea și să-i vadă și pe ceilalți beți; lui Keawe îi turna cu sila băutura. Curînd rămaseră lefteri.

— Hei, tu, spuse șeful de echipaj, te-ai lăudat că ești bogat și că ai o sticlă sau un fleac de felul ăsta.

— Da, răspunse Keawe, sînt bogat; am să mă-ntorc acasă ca să-i cer bani nevastă-mi. Ea îi ține.

— Nechibzuită faptă, frate! rosti șeful de echipaj. Niciodată să nu încredințezi dolari unei fuste. Sînt mincinoase ca și apa; să fii cu luare aminte.

Cuvintele acestea îl izbiră pe Keawe, căci era tulburat de băutura.

— Nu m-aș mira să fie mincinoasă, spuse el. Altminteri de ce s-ar fi arătat atît de tristă tocmai cînd eu am fost salvat? Dar am să-i arăt eu că nu-s omul de care să-ți bați joc. Am s-o prînd asupra faptului.

Acestea fiind zise, se întoarseră în oraș, îi spuse șefului de echipaj să-l aștepte în colțul străzii, lingă vechea inchisoare, și urcă singur aleana ce ducea pînă la ușa casei sale. Se lăsase noaptea; înăuntru lumina era aprinsă, dar nu se auzea nici un zgomot. Keawe se strecură pe lingă zid, deschise binișor ușa din spatetele casei și se uită înăuntru.

Kokua stătea pe jos, cu lampa alături de ea, și în fața ei se afla o sticlă de un alb lăptos, cu gît lung și pintec rotund, și, pe cînd o privea, Kokua își frîngea mîinile.

Keawe rămase mult timp în prag cu ochii holbați. Întîi nu știu ce să creadă; apoi îl cuprinse frica ca nu cumva tirgul să fi fost incorect, și sticla să nu i se fi întors așa cum se întimplase la San

Francisco ; la gîndul acesta, picioarele începură să-i tremure, și fumul beției se risipiră aîdoma negurii zorilor pe un riu. Apoi se gîndi la altceva ; și gîndul acesta era atît de ciudat, încît obrazii începură să-i ardă de rușine.

— Trebuie să mă conving ! își spuse el.

Inchise ușa, se strecură iarăși pe lingă zid și intră cu zgomot, de parcă abia atunci ar fi sosit. Cînd deschise ușa dinspre stradă nu se vedea nici urmă de sticlă ; Kokua stătea pe scaun și tresări ca și cum atunci s-ar fi trezit.

— Am băut toată ziua și m-am distrat, spuse Keawe ; am che-
fuit cu cîțiva tovarăși de treabă și acum m-am întors să mai
iau bani.

Chipul și glasul lui erau aspre ca dreptatea, dar Kokua era
prea tulburată ca să observe lucrul acesta.

— Ai tot dreptul să folosești ceea ce-ți aparține, dragul meu !
spuse ea cu vocea tremurîndă.

— Tot ce fac eu e bine, grăi Keawe, îndreptîndu-se spre cufăr,
de unde scoase bani. Aruncă o privire și în colțul unde țineau sticla,
dar sticla nu se afla acolo.

Atunci cufărul căzu pe podea ca un talaz, și casa prinse a se
învîrți în jurul lui ca un vîlătuc de fum căci se vedea pierdut, fără
nici o nădejde de scăpare. „S-a întîmplat așa cum m-am temut —
se gîndi el. Ea a cumpărat-o !“

Își reveni și se ridică, dar sudoarea îi șiroia pe față, deasă ca
ploaia și rece ca apa din fîntînă.

— Kokua, spuse el, ți-am spus astăzi ce mi s-a întîmplat ;
acum mă-ntorc să chefuiesc cu tovarășii mei, și, spunînd aceste
vorbe, rise încetișor, liniștit. Băutura mi-ar face mai multă plăcere
dacă tu m-ai ierta.

Ea-i îmbrățișă genunchii și izbucni în plîns.

— Ah ! strigă ea, atîta am așteptat, o vorbă bună !

— Niciodată să nu gîndim rău unul despre celălalt, spuse
Keawe, pe cînd ieșea din casă.

Banii pe care Keawe îi luase nu erau altceva decît o parte din
rezerva de centime de care el făcuseră rost la venirea pe insulă.
Era limpede că nu de băutura îi ardea lui acum. Nevastă-sa își
vinduse sufletul diavolului ca să-l scape pe el ; acum era rîndul lui
să-și dea sufletul ca s-o scape pe ea ; alt gînd nu mai exista
pentru el.

În colț, lingă vechea închisoare, îl aștepta șeful de echipaj.

— Sticla-i la nevastă-mea, spuse Keawe, și dacă nu mă ajuți
să i-o iau îndărăt n-o să avem nici bani și nici băutura.

— Nu cumva vrei să spui că povestea cu sticla e adevărată? întrebă șeful de echipaj.

— Hai sub felinar! răspunse Keawe. Am aerul că glumesc?

— Ce-i drept e drept, spuse șeful de echipaj. Ești serios ca un strigoi.

— Ei bine, ține atunci aste două centime, rosti Keawe, du-te la nevasta mea, în casă, oferă-i-le pentru clondir, și, dacă nu mă-nșel, o să ți-l dea îndată. Adu-mi-l aici, iar eu am să ți-l cumpăr pentru o centimă, căci asta-i legea sticlei: trebuie să fie vindută pe o sumă mai mică. Dar orice s-ar întâmpla să nu suflî o vorbă că eu te-am trimis.

— Camarade, mă-ntreb dacă nu-ți bați joc de mine!? rosti șeful de echipaj.

— Oricum, n-o să ți se întimple nimic rău, spuse Keawe.

— Că bine zici, camarade! incuviință șeful de echipaj.

— Și dacă te-ndoiești cumva de mine, adăugă Keawe, poți să pui butelca la încercare. De îndată ce ai să ieși din casă, dorește-ți să ai buzunarul doldora de bani sau o sticlă cu cel mai bun rom, sau orice-ți trece prin minte și ai să vezi ce-i în stare clondirul ăsta să facă.

— Foarte bine, canacule, spuse șeful de echipaj, am s-o pun la încercare, dar dacă mă tragi pe sfoară, am să-ți trag și eu un picior de-o să mă ții minte!

Marinarul o porni în sus pe alee, și Keawe rămase să-l aștepte. Se afla aproape în același loc în care Kokua așteptase cu o seară înainte, dar Keawe se simțea mai hotărît decît ea și nici o clipă nu se îndoii de sine; numai sufletul îi era plin de amărăciune și de deznădejde.

Î se păru că trecuse mult pînă ce auzi o voce cîntînd în întuneric. Recunoscu vocea șefului de echipaj, dar avu impresia că-i mai afumată decît înainte.

Omul se ivi în lumina felinarului clătîindu-se. Sticla diavolească îi ieșea din buzunarul bluzei, iar în mînă ținea o altă sticlă pe care o duse la gură ca să tragă o dușcă.

— Ai căpătat-o! spuse Keawe. O vād.

— Jos labele! strigă șeful de echipaj, trăgîndu-se îndărăt. Un pas de faci și-ți zdrobesc nutra! Crezi că am să mă las tras pe sfoară?

— Ce vrei să spui? exclamă Keawe.

— Ce vreau să spun? îl înșină șeful de echipaj. Am pus mina pe un șip al naibii, pe cuvîntul meu; asta vreau să spun. Mă-ntreb cum am luat-o cu două centime, dar că n-o să-l capeși pentru o centimă de asta sint sigur.

— Vrei să spui că refuzi s-o vinzi? biigui Keawe.

— Da, domnule, exclamă șeful de echipaj, dar dacă ții neapărat, am să-ți dau o gură de rom.

— Ți-am spus, stăruie Keawe, că cel care are această sticlă intră de-a dreptul în gheena...

— Undeva tot am să mă duc, făcu marinarul; și butelcuța asta-i făcută parcă să-mi țină tovărășie. Nu, domnule! strigă el, iarăși. Clondirul ăsta-i al meu și n-ai decit să te duci să pescuiești altul.

— Să fie oare adevărat? se minună Keawe. Pentru izbăvirea ta, te rog, vinde-mi-l!

— Nu-mi pasă de vorbele tale! răspunse șeful de echipaj. Prea neghiob m-ai crezut, domnule; află de la mine că nu-s defel neghiob și cu asta basta! Dacă nu vrei să tragi o dușcă de rom, am să beau de unul singur. În sănătatea ta și noapte bună!

Porni spre oraș, și din clipa aceea sticla cea năzdrăvană iese din povestea noastră.

Dar Keawe dădu cit mai repede fuga la Kokua, și mare le fu bucuria în noaptea aceea, și mare le-a fost de atunci înainte pacea zilelor în casa cea luminoasă.

Pentru a putea răspunde cu promptitudine numeroaselor manuscrise pe care le primim la redacție, rugăm pe toți aceia care ne trimit lucrări spre publicare ca textele lor să fie dactilografiate. De asemenea intrucit planul de apariții al colecției noastre cuprinde un număr suficient de romane, rugăm pe autori ca povestirile lor să nu depășească o fasciculă (50—55 pagini dactilografiate la două rinduri).

CITIȚI CU REGULARITATE COLECȚIA „POVESTIRI ȘTIINȚIFICO-FANTASTICE“ ?

Cele trei texte de mai jos au fost luate din trei povestiri diferite ale colecției noastre. Problema constă în a descoperi din ce povestiri au fost extrase textele respective. În răspuns trebuie menționat de asemenea și cine sînt autorii povestirilor, precum și paginile de unde au fost extrase textele.

Și acum spor la investigații !

I

În biblioteca ornamentată cu flori tropicale, se strinseseră vreo zece invitați.

Fratele lui Gromov, un cunoscut geograf, discuta aprins cu câțiva colegi ai acestuia, de la Institutul din El-Solohu, despre posibilitatea prevederii și combaterii taifunurilor. Mătușa Maria îl luase la o parte pe Șandor și încerca să-l convingă că nădărieri nu există locuri mai pitorești decît în Delta Dunării, unde se ducea de cinci decenii în fiecare vară.

Într-o nișă boltită, luminată de o lampă fluorescentă de forma unui ciorchine de strugure, Ilona îi descria lui Iuț amănunte inedite ale întîmplărilor de la Bios — Alia. Îi vorbea mai ales despre Habarani, despre aprecierile acestuia.

II

Cînd nu era el în joc, străinul se arăta foarte vorbăreț. Și știa să-i stîrnească la vorbă și pe ceilalți. Oamenii se adunaseră în jurul lui. El porunci bere pentru toată lumea. Apucă ulceaua cu mîna stîngă și atunci băgară cu toții de seamă că la mîna dreaptă îi lipseau trei degete, tocmai cele trei degete cu care își face cruce tot creștinul. Pe moș Trond îl așezase lingă el și-l întrebă într-una despre întîmplarea cu balaurul, pe care unchișul ț-o povestea cu amănunte și înfloritui, după obiceiul lui.

— Ciudat ! spuse el în cele din urmă, foarte ciudat ! Cu atît mai ciudat, cu cît și nouă, prin părțile noastre de la miazănoapte, ne-a dat pînă mai ieri tîrcoale balaurul. Se vede că-i place să se plimbe...

III

Peste două sute de ani, am putut să comunicăm prin intermediul cuvintelor cu sistemele planetare ale celor mai apropiate stele, să recepționăm și să transmitem aspecte complete din viața atît de variată a diferitelor lumi. De curînd, am primit răspuns de pe șaisprezece planete ale Marelui Centru de viață Deben din Lebădă, o stea de dimensiuni colosale, cu o luminozitate de 4.800 sori, care se află la o distanță de 122 parseci. Dezvoltarea gîndirii celor de acolo a atins nivelul nostru, după ce însă urmasa o altă cale.

25/100 = 0.25

... LE VALORIFICATI

RECUPERIND BANII
LA PRETUL
DE CUMPARARE

prin CENTRELE
DE ACHIZITIIE

**ÎN ANUL 1958
NU UITAȚI LIBRETUL
DE ECONOMII**

250 li

APARE DE TREI ORI PE LUNA - PREȚUL 1 LEU